

Op proef in de school

Teams van leraren en vakexperts werken hard aan actuele kerndoelen. Ze worden hierin bijgestaan door een advieskring met vertegenwoordigers uit de onderwijssector en daarbuiten. De kerndoelen voor Nederlands en rekenen en wiskunde zijn in concept bijna klaar. Vanaf januari 2024 gaat SLO met een groot aantal scholen de kerndoelen bespreken en uitproberen in de onderwijspraktijk. Waar nodig zullen de kerndoelen nog worden aangepast.

“Het is hoog tijd dat de kerndoelen worden bijgesteld”, zegt Mirjam Brand, programmamanager actualisatie kerndoelen. “De huidige kerndoelen stammen uit 2006. Ondertussen is er van alles veranderd in de wereld.” Jenneken van der Mark, voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Ontwikkeling van Rekenen Wiskunde Onderwijs (NVORWO): “De veranderingen in de maatschappij dwingen ons om na te denken over wat we kinderen willen meegeven.”

Volgende fase

Voor Nederlands en rekenen en wiskunde breekt in januari 2024 de volgende fase aan: hoe bruikbaar zijn de conceptkerndoelen in de praktijk? Brand: “We informeren het onderwijs en andere belanghebbenden over de conceptkerndoelen en de uitgangspunten hiervan, en zijn heel benieuwd in hoeverre leraren, schoolleiders en andere gebruikers de conceptkerndoelen vanuit dat perspectief waarderen.” In heel Nederland worden scholen geworven die van januari tot en met maart 2024 gaan kijken hoe bruikbaar deze conceptkerndoelen zijn voor het geven van goed onderwijs, curriculumontwikkeling en kwaliteits-

Jenneken van der Mark

zorg op school. In april begint de tweede fase, die draait om de vraag wat de voorwaarden zijn voor een goede implementatie: wat hebben scholen nodig om straks te gaan werken met de geactualiseerde kerndoelen? Brand: “Met de start van deze tweede fase gaan de conceptkerndoelen ook het wetgevingstraject in, dat ongeveer een jaar zal duren.” Aan de ontwikkeling van de conceptkerndoelen voor burgerschap en digitale geletterdheid wordt momenteel ook hard gewerkt. Deze teams leveren eind van het jaar hun conceptkerndoelen op. Daarna volgen ook de leergebieden

mens en natuur, mens en maatschappij, kunst en cultuur, bewegen en sport en moderne vreemde talen. De fase van beproeven op scholen is essentieel, zegt Van der Mark. “Ik hoop dat er veel reken- en taalcoördinatoren uit het po met de fase van beproeven mee gaan werken. Zij weten namelijk goed wat er speelt op hun school en kunnen prima de bruikbaarheid van de conceptkerndoelen beoordelen.” Brand: “De coördinatoren kennen de leerlijnen en weten wat de kinderen eind groep 8 moeten kennen en kunnen. Deze inhoudelijke experts helpen de leerkracht bij de vertaling en het realiseren van de kerndoelen in de praktijk.”

‘Curriculumbewustzijn’

Van der Mark en Brand hopen dat de kennismaking met de nieuwe kerndoelen het ‘curriculumbewustzijn’ van scholen zal stimuleren. Het zou mooi zijn als scholen onderwijs kunnen vormgeven met behulp van de kerndoelen, leerlijnen en andere materialen die passen bij hun eigen visie. Van der Mark: “In de wet staat dat iedere leerling een ononderbroken ontwikkelproces zou moeten krijgen. Een leraar die kennis heeft van het curriculum en zich de leerlijnen eigen heeft gemaakt, is in staat om de juiste keuzes te maken voor het onderwijsaanbod. Dat is voorwaardelijk om te bepalen wat leerlingen nodig hebben.” Brand benadrukt dat scholen veel ruimte houden voor een eigen aanpak, op basis van de eigen identiteit en visie van de school. “De kerndoelen gaan over het wat, niet over het hoe. En de school kan daarnaast eigen accenten aanbrengen.” Scholen hebben de ruimte om op basis van hun populatie bijvoorbeeld meer tijd te besteden aan het behalen van de doelen voor taal en rekenen.

Extra ruimte scheppen

Leraren kunnen extra ruimte scheppen door de methodes niet al te letterlijk volgen. Van der Mark: “Ik kom als onderwijsadviseur dagelijks in scholen en zie dat leraren nog te weinig echt afstemmen op wat hun leerlingen nodig hebben. Sommige methodes geven hiervoor handvatten, maar methodes zijn niet specifiek gemaakt voor jouw groep leerlingen, dus de school kan en moet keuzes maken in de rekenles. Actuele kerndoelen die de leraren voldoende handvatten bieden voor de invulling van het curriculum, en sterke leerlijnen, gaan daar enorm bij helpen.” Alle scholen die deelnemen aan het tweede deel

Mirjam Brand

van de beproevingsfase, krijgen een masterclass in curriculumbewustzijn. Daarmee zijn zij in staat om SLO te voorzien van goede feedback bij de ontwikkeling van leerlijnen. Daarnaast is het van belang dat lerarenopleidingen de geactualiseerde kerndoelen een plek in hun curriculum geven. Daarom houdt SLO de lerarenopleidingen nauwgezet op de hoogte van ontwikkelingen rond de kerndoelen. Brand: “Daarmee krijg je ook een betere afstemming van wat de leerlingen moeten weten en hoe de toekomstige leraren zijn toegerust om dat te onderwijzen.” Ook de methodemakers worden op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. “Het is belangrijk dat zij niet alleen zien welke doelen nieuw zijn, maar ook goed begrijpen vanuit welke visie de kerndoelen zijn geschreven. Neem bijvoorbeeld Nederlands: de positie van begrip lezen zal daar echt veranderen”, zegt Brand. “Op die manier kunnen ook de methodemakers een goede vertaalslag maken naar methodes. Zo dragen we allemaal bij aan goed onderwijs in de klas.”

Regelmatig herijken

In de toekomst is het belangrijk om de kerndoelen op gezette tijden te herijken. Brand: “Het is goed om met regelmaat te onderzoeken of het curriculum nog actueel is. Als je daar niet te lang mee wacht, kun je zonder al te ingrijpend te handelen de kerndoelen bij de tijd te houden.” Brand: “Het mooie van dit programma is, dat er zoveel mensen uit het onderwijs en de organisaties daaromheen bij zijn betrokken, en dat iedereen de urgentie voelt. Ons doel is dat we in 2024 een goede set samenhangende en gedragen kerndoelen opleveren aan het ministerie van OCW, waarmee we bijdragen aan nog beter onderwijs voor de leerlingen in Nederland.”

Actuele kerndoelen

Actuele kerndoelen dragen bij aan gelijke kansen voor leerlingen, een goede doorstroom naar het vervolgonderwijs en ze zorgen dat leerlingen beter kunnen deelnemen aan de maatschappij. Het ministerie van OCW gaf SLO de opdracht om samen met het onderwijsveld de kerndoelen van een aantal leergebieden te actualiseren. Per leergebied werd een team samengesteld van leraren en vakexperts uit het po en vo, curriculumexperts en een procesregisseur. Elk team kreeg de steun van een eigen advieskring met vertegenwoordigers van vakverenigingen, lerarenopleidingen en voor het betreffende leergebied relevante maatschappelijke organisaties. Zo zit onder andere een lid van de NVORWO in de advieskring voor rekenen en wiskunde.